

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL E. M. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. gegužės 18 d. Nr. 242-166
Vilnius

Lietuvos bankas gavo E. M. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2014 m. spalio 23 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis „Peugeot 607“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – automobilis „Peugeot 607“). Kaltu už įvykusį eismo įvykį buvo pripažintas V. S., vairavęs V. R. nuosavybės teise priklausantį automobilį „Ford Mondeo“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – automobilis „Ford Mondeo“), kurio valdytojo civilinė atsakomybė buvo apdrausta privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu draudiko bendrovėje. Pareiškėjas 2014 m. spalio 24 d. kreipėsi į draudiką, apdraudusį automobilio „Ford Mondeo“ civilinę atsakomybę, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui „Peugeot 607“ padarytą žalą.

2014 m. spalio 24 d. draudikas apžiūrėjo automobilį „Peugeot 607“, nustatė eismo įvykio metu padarytus apgadinimus ir surašė transporto priemonės techninės apžiūros aktą. 2014 m. spalio 31 d. draudikas sudarė žalos sąmatą, pagal kurią nustatytos automobilio „Peugeot 607“ remonto išlaidos – 9 756,88 Lt (2 743,69 Eur). 2014 m. gruodžio 11 d. draudikas priėmė sprendimą išmokėti pareiškėjui 9 473,42 Lt (2 743,69 Eur) draudimo išmoką (atskaičiavus 283,46 Lt (be PVM) už dalių būklės pagerinimą).

2015 m. vasario 10 d. draudikas gavo pareiškėjo pateiktą UAB „Klasera“ vertintojo Egidijaus Štoškaus 2014 m. lapkričio 5 d. sudarytą kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. 14-0205 (toliau – turto vertinimo ataskaita), kurioje nurodyta, kad automobilio „Peugeot 607“ remontas ekonomiškai netikslingas, nustatytas žalos dydis – 38 400 Lt (11 121,40 Eur). Draudikas, išnagrinėjęs pareiškėjo pateiktą turto vertinimo ataskaitą, nustatė, kad vertintojas į ataskaitą įtraukė draudiko atliktos turto apžiūros metu neužfiksuotus defektus. Įvertinęs faktą, kad turto vertinimo ataskaitą pareiškėjas pateikė praėjus 3 mėnesiams nuo jos surašymo dienos, ir siekdamas įsitikinti turto vertinimo ataskaitoje nustatytų defektų buvimu ir juos užfiksuoti, draudikas pareiškėjo paprašė pateikti automobilį pakartotinei apžiūrai, tačiau pareiškėjas automobilio „Peugeot 607“ pakartotinai apžiūrai nepateikė ir su draudiku nesusisiekė.

2015 m. liepos 20 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką, prašydamas pakartotinai apsvarstyti 2014 m. gruodžio 1 d. priimtą sprendimą ir automobiliui „Peugeot 607“ padarytą žalą atlyginti pagal turto vertinimo ataskaitą. 2015 m. liepos 27 d. raštu (draudikas nurodė, kad pareiškėjas šio rašto pašte neatsiėmė, todėl draudikas 2016 m. sausio 11 d. pareiškėjui persiuntė rašto kopiją) draudikas atsakė pareiškėjui į jo 2015 m. liepos 20 d. pateiktą pretenziją. Draudikas pareiškėją informavo, kad įvertino pareiškėjo pateiktą turto vertinimo ataskaitą ir nustatė, kad „ataskaitoje nurodytas kai kurių detalių keitimas, nors jos gali būti remontuojamos, be to, turto vertinimo ataskaitoje yra vertinama visa eilė keičiamų automobilio „Peugeot 607“ detalių, kurios nebuvo užfiksuotos šalių parašais patvirtintame transporto priemonės techninės apžiūros akte.“

2016 m. vasario 23 d. draudikas gavo pareiškėjo pranešimą dėl ketinimo kreiptis į Lietuvos banką, draudikui nepatenkinus pareiškėjo reikalavimo.

2016 m. vasario 25 d. pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko apskaičiuota ir išmokėta draudimo išmoka, kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal turto vertinimo ataskaitą, kurioje nurodyta, kad automobiliui „Peugeot 607“ padaryta 38 400 Lt (11 121, 40 Eur) žala. Pareiškėjas teigia, kad nesutinka su draudiko 2014 m. gruodžio 1 d. sprendimu išmokėti draudimo išmoką pagal 2014 m. spalio 31 d. žalos sąmatą, todėl draudikui pateikė turto vertinimo ataskaitą, kurioje apskaičiuota didesnė automobiliui „Peugeot 607“ padaryta žala ir nurodyta, kad apgadintos transporto priemonės remontas ekonomiškai yra netikslingas.

Draudikas su pareiškėjo reikalavimu nesutinka ir nurodo, kad pareiškėjo reikalavimas yra nepagrįstas, nes žalos byla buvo administruojama tinkamai, o draudimo išmoka apskaičiuota remiantis Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymu (toliau – TPVCAPDĮ) ir Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklėmis. Draudikas nesutinka, kad turi būti pakeista pareiškėjo pateiktoje turto vertinimo ataskaitoje pažymėta detalė, nes draudiko atliktos apžiūros metu nustatyta, kad ši detalė gali būti remontuojama ir nėra būtina ją pakeisti. Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas susipažino su automobilio turo apžiūros aktu, jį pasirašė, patvirtindamas akte nurodytos informacijos teisingumą. Taip pat draudikas teigė, kad pareiškėjo pateiktoje ataskaitoje nurodytos ir kitos keistinos detalės, kurių defektų apžiūros metu nebuvo fiksuota, o pareiškėjas draudikui dėl apžiūros ir užfiksuotų defektų nėra pateikęs jokių pretenzijų. Draudikas apie galimus papildomus defektus buvo informuotas tik 2016 m. vasario 10 d., kai gavo turto vertinimo ataskaitą, t. y. nuo draudiko sprendimo išmokėti draudimo išmoką praėjus 3 mėnesiams. Be to, pareiškėjas, nors ir buvo prašyta, nepateikė automobilio papildomai apžiūrai, todėl draudikas neturėjo galimybės įsitikinti, ar turto vertintojo užfiksuoti defektai iš tikrųjų egzistuoja, kada jie atsirado, kokia jų atsiradimo priežastis. Pareiškėjas draudiko surašytą turto apžiūros aktą pasirašė ir vėliau draudikui nepranešė apie paaiškėjusius naujus automobilio defektus. Taip pat draudikas, siekdamas pagrįsti priimtą sprendimą, savo lėšomis atliko rinkos tyrimą – gavo trijų įmonių, turinčių teisę remontuoti tokius automobilius, komercinius pasiūlymus. UAB „Autofortas“ nurodė, kad transporto priemonę „Peugeot 607“ suremontuotų už 2 262,52 Eur (be PVM); UAB „Akstė servisas“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 2 080,84 Eur (be PVM), o UAB „Meistritas“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 2 264,39 Eur (be PVM). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudikas pareiškėjui yra išmokėjęs 2 825,79 Eur (9 756,88 Lt) draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių Lietuvos bankui nurodytus argumentus darytina išvada, kad ginčas iš esmės kyla dėl draudimo išmokos dydžio pagrįstumo.

Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo pagrindus bei principus įtvirtina TPVCAPDĮ. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė, pagal kurią turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (arba) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795

patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte, kuriame nurodyta, kad nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis atsakingo draudiko įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis arba išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl taip pat turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjos pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Pareiškėjas, remdamasis nepriklausomo turto vertintojo Egidijaus Stoškaus sudaryta vertinimo ataskaita, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonės „Peugeot 607“ remonto išlaidas, apskaičiuotas pagal turto vertinimo ataskaitą (38 400 Lt (11 121,40 Eur)). Draudikas, siekdamas nuginkčyti turto vertinimo ataskaitą, vadovaujasi remonto įmonių UAB „Autofortas“, UAB „Aksstė servisas“ ir UAB „Meistritas“ pateikta informacija apie transporto priemonės „Peugeot 607“ remonto kainą. Draudikas taip pat remiasi argumentu, kad pareiškėjas nesilaikė bendradarbiavimo su draudiku pareigos, nes turto vertinimo ataskaitą draudikui pateikė tik praėjus 3 mėnesiams nuo draudiko sprendimo išmokėti draudimo išmoką, nors turto vertinimo ataskaita buvo sudaryta 2014 m. lapkričio 5 d. Be to, pareiškėjas nepateikė draudikui automobilio papildomai apžiūrai, dėl to draudikas neturėjo galimybės ištirti papildomų defektų atsiradimo priežasčių.

Vertinant draudiko pateiktus įrodymus ir nurodytas aplinkybes, svarbu pažymėti, kad turto vertinimą reglamentuojantys teisės aktai numato, jog turto vertinimas – tai nešališkas transporto priemonės vertės apskaičiavimas, apimantis jos aprašymą, vertintojo nuomonę apie jos būklę ir tinkamumą naudoti bei tikėtiną piniginę vertę rinkoje. Vertinant sugadintą transporto priemonę siekiama nustatyti transporto priemonei padarytą žalą, kuriai apskaičiuoti sudaroma transporto priemonės atkūrimo (remonto) sąmata, tačiau turto vertintojas nevertina eismo įvykio aplinkybių ir vertinamos transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšio. Konkrečių transporto priemonių sugadinimų tarpusavio ryšį su eismo įvykio aplinkybėmis nustato draudikas.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, pagrindžiančius dėl 2014 m. spalio 23 d. įvykio pareiškėjo turtui padarytos žalos dydį, pažymėtina, kad žala, padaryta asmens turtui, turi būti atlyginama, laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnis), kuris iš esmės reiškia, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos

atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo privalo būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Kaip minėta, turto vertintojo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „Peugeot 607“ remonto kaina – 38 400 Lt (11 121,40 Eur). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Autofortas“ nurodė, jog transporto priemonę „Peugeot 607“ suremontuotų už 2 262,52 Eur (be PVM); UAB „Akstė servisas“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 2 080,84 Eur (be PVM), o UAB „Meistritas“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 2 264,39 Eur (be PVM). Vertinant draudiko surinktus įrodymus pareiškėjo pateiktų faktinių duomenų (turto vertinimo ataskaitos duomenų) kontekste, nustatyta, kad draudiko apskaičiuota ir išmokėta 2 825,79 Eur (9 756,88 Lt) draudimo išmoka atitinka rinkoje esančias tokio automobilio remonto kainas.

Remiantis nustatytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje nurodytą visiško nuostolio atlyginimo principą, tačiau nepaneigiant TPVCAPDĮ įtvirtintų draudimo išmokos skaičiavimo pagal vidutines automobilio remonto išlaidas nuostatų, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotos 2 825,79 Eur (9 756,88 Lt) transporto priemonės „Peugeot 607“ remonto išlaidos atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas. Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog draudikas pareiškėjui yra išmokėjęs draudimo išmoką, viršijančią didžiausią remonto įmonės pasiūlytą kainą, vertintina, kad pareiškėjo reikalavimas išmokėti draudimo išmoką pagal jo pateiktą turto vertinimo ataskaitą yra nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo E. M. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Vilius Šapoka